

AJ-1431

M.A. (Previous) Term End Examination, 2021-22

SANSKRIT (Paper-IV)

(साहित्यशास्त्र तथा सौन्दर्यशास्त्र)

Time : 3 hours]

[Maximum Marks : 100

नोट:- सर्वे प्रश्नाः समाधेयाः । सर्वे प्रश्नाः समानाङ्काः ।

1. अधोलिखितेषु कयोश्चिद् द्वयोश्चार्ययोः प्रमुख सिद्धान्तः प्रतिपादनीयः -

- (i) कुन्तकः (ii) क्षेमेन्द्रः
(iii) राजशेखरः (iv) आनन्दवर्धनः

2. अधस्तनेषु कयोश्चिद् द्वयोः सप्रसंगं व्याख्या विधेयाः -

- (क) भारतीं सात्वतीं चैव वृत्तिमारभतीं तथा ।
समाश्रितः प्रयोगस्तु प्रयुक्तो वै मया द्विजाः ।।
(ख) दृष्ट्वा नाट्यगृहं ब्रह्मा प्राह सर्वान् सुरांस्ततः ।
अंशभागैर्भवद्विस्तु रक्ष्योऽयं नाट्यमण्डपः ।।
(ग) भवतां देवतानां च शुभाशुभविकल्पकः ।
कर्मभावान्वयापेक्षी नाट्यवेदो मया कृतः ।।

3. नाट्यमण्डपस्य कति भेदाः? तस्य रचनाविधिनां वर्णयताम् ।

अथवा

कश्चिद्वयोपरि टिप्पणी कार्या :-

- (क) नेपथ्य (ख) भित्तिकर्म
(ग) रंगशीर्ष (घ) रंगमंडप

4. मम्मटमतेन काव्यप्रयोजनं निरूप्यताम् ।

अथवा

मम्मटानुसरेण काव्यलक्षणं समीक्ष्यताम् ।

5. “स्याद्वाचको लाक्षणिकः शब्दोऽत्र व्यञ्जकस्त्रिधा” व्याख्यायताम् ।

अथवा

स्वसिद्धये पराक्षेपः परार्थं स्वसमर्पणम् ।

उपादानं लक्षणं चेत्युक्ता शुद्धैव सा द्विधा ।। व्याख्यायताम् ।